

BIJZONDER CONGRES VAN DE PSP

De Pacifistisch Socialistische Partij (PSP) hield op zaterdag 5 februari 1966 een demonstratief congres in Amsterdam, bedoeld als startsein voor haar verkiezingscampagne.

Voorafgaande aan dit openbaar namiddag-congres kwamen enige honderden PSP-afgevaardigden in een Buitengewone Algemene Vergadering (BAV) bijeen. Als belangrijkste punt kwam daar de vraag aan de orde, of de partij in de huidige politieke constellatie in ons land al dan niet bestuursverantwoordelijkheid moet aanvaarden.

Het vraagstuk "Bestuursverantwoordelijkheid".

De Buitengewone Algemene Vergadering keurde met grote meerderheid van stemmen een nota van het Partijbestuur goed, waarin het dragen van mede-verantwoordelijkheid in de dagelijkse besturen van provincie en gemeente werd afgewezen. Deze afwijzing berust niet op principiële gronden (men zag tussen het aanvaarden van het raadslidmaatschap en dat van het wethouderschap slechts een gradueel verschil), doch op beleidsoverwegingen. Men gaat er namelijk van uit, dat de PSP als minderheid voorlopig geen wezenlijke invloed op welk bestuursbeleid dan ook zal kunnen uitoefenen.

Het wèl innemen van bestuurszetels - waartoe zich de mogelijkheid in feite alleen in Noord-Holland kan voordoen - zou derhalve betekenen, dat PSP-ers zouden moeten medewerken aan de uitvoering van een regeringspolitiek, die niet gesteund wordt door hun partij. In dié situaties, waarin het moeilijk zal vallen zich van bestuursdeelneming - i.c. een wethouderspost - te distanciëren, moeten tactische argumenten uitkomst bieden. Het bezetten van bestuursposten zal dan afhankelijk gesteld worden van het door het betreffende college te voeren beleid, dat dan op essentiële onderdelen aan de PSP-wensen, zoals deze zijn neergelegd in het Gemeenteprogram van de partij, tegemoet zou moeten komen. Naar buiten zou daarmee de indruk worden gewekt, dat de PSP wel wil mede-"regeren", doch dat dit haar in feite onmogelijk wordt gemaakt!

Onenigheid over de "aanwinst" van ex-SWP leden.

Het Partijbestuur heeft op deze BAV tevens haar beleid moeten verdedigen met betrekking tot de toelating van ex-leden van de Socia-

listische Werkers Partij (SWP) tot de PSP.

In het door de SWP, ter gelegenheid van haar liquidatie, uitgegeven communiqué wordt n.l. gesteld dat:

"de PSP het toetreden van leden van de SWP tot de PSP op prijs stelt en beschouwt als een versterking van de strijd voor vrede en socialisme in ons land". Velen buiten de Pacifistisch Socialistische Partij hebben zich reeds afgevraagd of de toetreding van deze communisten tot de PSP niet symptomatisch moet worden geacht voor het toenemende radicaal-socialisme in die partij en de daarmee gepaard gaande evenredige verzwakking van het pacifisme.

Thans blijken ook heel wat PSP-leden verontrust te zijn. De niet onbelangrijke afdeling Groningen heeft daaraan, door middel van een brief aan partijbestuur en afdelingen, uitdrukking gegeven. In deze brief beveelt zij, voordat een ex-SWP-lid tot de PSP wordt toegelaten, een onderzoek aan naar diens activiteit en instelling, speciaal ook naar zijn pacifistische gezindheid. Dat de afdeling Groningen deze ernstig in twijfel trekt, moge blijken uit het feit, dat zij in dit verband het volgende citeert uit het beginselprogram der SWP (1960):

"De SWP staat niet op een principieel pacifistisch standpunt. Hoewel zij meent, dat ook de activiteit van pacifistische zijde een bijdrage vormt tot de strijd voor vrede en ontwapening, acht zij het onjuist het pacifisme met het socialisme te verbinden, zoals geschiedt in de PSP, welke partij bovendien inzake de klassenstrijd een vaag en onmarxistisch standpunt inneemt."

Groningen protesteert voorts tegen het bestuursbeleid, dat de partijleden in deze voor een voldongen feit heeft gesteld, zonder hen te raadplegen of zelfs maar tijdig in te lichten.

In zijn repliek zegt het Partijbestuur dat voorlichting in een vroeger stadium onmogelijk was, daar de SWP-leden zich eerst zelf dienden uit te spreken. Als democratisch verkozen bestuur acht het zich voorts gerechtigd beslissingen als de toelating (op voorwaarde van onderschrijving der PSP-beginselen) van SWP-leden, zonder ruggespraak te nemen. Tenslotte tracht het bestuur alle critiek het zwijgen op te leggen door uit te gaan van het standpunt, dat de PSP een democratische partij is, waarin geen plaats is voor ballotage of discriminatie.

Hiermee wordt uiteraard geen recht gedaan aan de bezwaren van het ethisch-pacifistische deel van de PSP-leden, hetgeen de vraag doet rijzen of een aantal dezer pacifisten de PSP niet in de naaste toekomst zullen verlaten. Anderzijds moet worden afgewacht of het aantal tot de PSP toetredende communisten uit SWP-milieu wezenlijk invloed zal kunnen

oefenen op het politieke beleid in de partij. Wel dient echter ernstig rekening te worden gehouden met het "gewicht" van sommige vooraanstaande figuren uit de voormalige SWP, zoals b.v. Henk Gortzak.

Het verkiezingscongres.

Op het goedbezochte, openbare gedeelte van dit 5 februari-congres, dat het thema "Socialistische Vredespolitiek" droeg, werd door een zestal sprekers het woord gevoerd. Met uitzondering van partijvoorzitter Wiebenga vertelden deze weinig nieuws. Hun onderwerpen, uiteraard op de verkiezingen afgestemd, appelleerden in hoofdzaak aan actuele behoeften, zoals volkshuisvesting (gepleit werd voor instelling van een woningbouwfonds en socialisering van het grondbezit), sport en recreatie, onderwijs en cultuur, verbetering van de positie der bejaarden en bestrijding van lucht-, bodem- en waterverontreiniging. Oplossing van dit laatste probleem, bevordering van de leefbaarheid genoemd, dient naar PSP-inzicht centraal te worden gesteld en prioriteit te verkrijgen.

De heer Wiebenga zette in zijn betoog het partijstandpunt uiteen ten opzichte van een aantal binnen- en buitenlandse vraagstukken. Sprekend over het socialisme in ruime zin, betoogde hij dat het streven naar economische verbeteringen voor het socialisme geen doel op zichzelf mag zijn; primair diende eerbied voor de menselijke waardigheid uitgangspunt voor de organisatie der samenleving te zijn.

Spreker hekelde de Partij van de Arbeid, omdat zij inflatie accepteert, de huidige huurpolitiek steunt en verhoging der indirecte belastingen tot stand bracht. Verder concludeerde hij, dat deze partij als regeringspartner blijkbaar had afgezien van haar vroegere denkbeeld om een overheidsbouwbedrijf te stichten en de grondprijzen aan banden te leggen.

Teneinde de inflatie-gevolgen voor bepaalde groepen tegen te gaan, wenste Wiebenga nationalisatie van het levensverzekeringsbedrijf.

Ook bracht hij in zijn toespraak de Nederlandse staatsvorm weer ter sprake, waarbij hij duidelijk liet uitkomen, dat de PSP voor de republiek zal blijven ijveren, doch geen enkele behoefte meer heeft aan verdere demonstraties tegen het bij de wet goedgekeurde huwelijk van H.K.H. Prinses Beatrix. Naar zijn mening hebben anderen de stellingname van zijn partij tegen dit huwelijk ten onrechte een veel te zwaar accent gegeven. Kennelijk (uit electorale overwegingen?) wil de PSP thans af van het etiket: "partij van het socialisme zonder Claus".

Tenslotte bepleitte deze woordvoerder in het kader van de buitenlandse politiek een drastische verhoging van de ontwikkelingshulp.

Kritiek van CPN-zijde.

Het door de PSP voorgestane uitgangspunt voor de organisatie der samenleving, was voor "De Waarheid" van 12 februari aanleiding die partij te beschuldigen van het volkomen negeren van de loonstrijd van arbeiders en vakbeweging. Menselijke waarden en hogere inkomens worden hier tegenover elkaar gesteld, concludeert dit blad.

De CPN, die de laatste tijd geen gelegenheid voorbij laat gaan de PSP afbreuk te doen, hanteert dit argument voortdurend, naast het verwijt, dat laatstgenoemde partij nòg steeds geen beginselprogram heeft. Ook werd de aanwezigheid van de bekende provo Roel van Duyn op het congres en de verspreiding van het blaadje "Provo" onder de congresbezoekers, aangegrepen om "de malaise in de PSP" te illustreren. De PSP kan volgens de CPN blijkbaar iedere aanwinst gebruiken.

Inmiddels lijkt de suggestie, dat bepaalde kringen in de PSP de provo-groep welwillend opnemen, niet geheel onjuist.

In een op zaterdag 19 februari j.l. gepresenteerd televisie-interview met provo Rob Stolk bevestigde deze b.v., dat zijn groep vooral sympathie in de PSP ontmoet.

22-2-'66